Lietas arhīva Nr. C-0981-21/1
ECLI:LV:RIRT:2021:0203.C33370320.6.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**
Rīgā 2021.gada 3.februārī

Rīgas rajona tiesa,
tiesnese Elita Stivriņa,
tiesas sēžu sekretāre Santa Elza Andersone,
piedaloties prasītājam /pers. A/, juridiskās palīdzības sniedzējai zvērinātai advokātei Regīnai Siksnai,
atbildētājas Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/nosaukums/" pārstāvim zvērinātam advokātam Dzintaram Zonenbergam,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret Valsts SIA "/nosaukums/" par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, pienākuma uzlikšanu darba devējam, darba samaksas piedziņu, materiālo zaudējumu un morālās kompensācijas piedziņu, publisku atvainošanos.

**Aprakstošā daļa**

[1] Prasītājs/pers. A/ 2020.gada 28.maijā (ar papildinājumiem un grozījumiem 2020.gada 3.jūlijā un 31.augustā) cēla Rīgas rajona tiesā prasību pret Valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību "/nosaukums/".

Prasītājs lūdz:

- Atzīt darba devējas 2020.gada 4.jūnija uzteikuma Nr.1-2/837 par spēkā neesošu.
- Uzlikt pienākumu darba devējai atjaunot prasītāju darbā.
- Uzlikt darba devējai pienākumu – nodrošināt prasītāju darba pienākumu veikšanai ar viņa materiālajā uzskaitē nodoto inventāru: biroja darba galdu, biroja krēslu daļu vadītājiem, biroja tālruni, automašīnu, divus datorus, monitoru, MS Office, Office Home and Busines, divus portatīvos datorus, divus printerus, divus tehniskos projektus, viedtelefonu, portatīvo datoru, mobilā telefona numura +/telefona numurs/ pieslēgumu, trīs dokumentu skapjus, divus plauktus un žalūzijas.
- Uzlikt darba devējai pienākumu izmaksāt vidējo izpeļņu par visu darba piespiedu kavējuma laiku, kas no 2020.gada 27.jūlija līdz 2020.gada 17.novembrim ir 6107,85 *euro*.
- Uzlikt darba devējai pienākumu samaksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas.
- Piedzīt zaudējumus 570 *euro* par veikto samaksu par noteiktās kvalifikācijas prasību nodrošināšanu.
- Piedzīt zaudējumus par ārstēšanās izdevumiem 2020.gada jūnijā un jūlijā 123 *euro*.
- Uzlikt pienākumu izmaksāt morālo kompensāciju 10 000 *euro*.
- Uzlikt pienākumu atbildētājai publiski atvainoties darba vietā /adrese/.
- Piedzīt ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus, t.sk. par zvērināta advokāta palīdzību.
- Atzīt tiesības saņemt sešus procentus gadā no neatdotās summas.

Savu prasību pamato ar šādiem argumentiem.

[1.1] Prasītājs /datums/noslēdza ar atbildētāju darba līgumu Nr./numurs/, saskaņā ar kuru prasītājs tika pieņemts darbā par projektu vadītāju. /datums/, /datums/, /datums/un /datums/puses parakstīja vienošanos par grozījumiem darba līgumā.

Uzteikumu atbildētāja pamatoja ar pārkāpumu – dienesta transporta līdzekļa izmantošana citām (ne ar darba pienākumu pildīšanu saistītām) vajadzībām. Prasītājs uzteikumu uzskata par nepamatotu un safabricētu, norādot, ka 2017.gada 23.februārī atbildētāja izdeva rīkojumu Nr./numurs/ "Par autotransporta izmantošanu", ar kuru prasītājam atļauts ārpus darba laika turēt dienesta autotransportu dzīvesvietā. 2018.gada 14.decembrī atbildētāja izdeva prasītājam pilnvaru Nr./numurs/par tiesībām iesniegt un saņemt ar Daugavas HES ūdenskrātuvju krastu nostiprināšanas projektiem saistītos dokumentus pašvaldību būvvaldēs, valsts un pašvaldību institūcijās. /datums/ atbildētāja izdeva paziņojumu uz informācijas pieprasījumu, no kura izriet, ka prasītājam ir jāveic pārraudzība un situācijas fiksēšana.

Prasītājs uzskata, ka viņam bija tiesības izmantot atbildētājai piederošo autotransportu darba līgumā, vienošanās un amata aprakstā noteikto darba pienākumu izpildei – Gaujas baseina hidrotehnisko būvju pārraudzībai un apsekošanai no 2017.gada 23.februāra līdz 2019.gada 31.decembrim.

Prasītājs paskaidro, ka atbildētājas valdes priekšsēdētājs /pers. B/ jau no 2019.gada 18.decembra izteica mutiskus draudus, ka prasītājs tiks atbrīvots no darba ar jebkādu pamatojumu. Ar /pers. B/ ir pārrunāts jautājums par blakus darbiem, kuri ir nepieciešami, lai prasītājs kvalificētos amata aprakstā noteiktai kvalifikācijai.

Atbildētājas apgalvojums, ka /datums/ir konstatēts, ka transportlīdzeklis izmantots ārpus prasītāja darba pienākumu izpildes teritorijas, esot nepatiess, jo ceļazīmes tiek nodotas katru mēnesi un ir /pers. B/ parakstītas. Par iesniegtajām ceļazīmēm ar GPS izdrukām atbildētāja nekad nav pieprasījusi paskaidrojumus par maršrutu un veikto darbu norādītajās vietās, kas nozīmējot, ka atbildētāja esot pieņēmusi prasītāja darbu.

Prasītājs nav sniedzis paskaidrojumu, jo atgriežoties darbā pēc darba nespējas, viņa darba kabinets un viss lietošanā nodotais aprīkojums vairs nebija pieejams. Līdz ar to prasītāja rīcībā nebija arī atbildētājas pieprasītā informācija, jo viss atradās darba datorā. Prasītājam ir nepieciešama pilna pieeja pie projekta dokumentācijas un programmatūras.

Atbildētājas atsauce uzteikumā uz to, ka prasītājs nav informējis atbildētāju par citu darba līgumu slēgšanu ir nepamatota, jo atbildētāja 2019.gada 18.martā pieņēma lēmumu Nr.10 par atļauju veikt blakus darbus, saskaņā ar kuru prasītājam ir atļauts veikt blakus darbus. Blakus darbi neietekmē tiešo darba pienākumu izpildi un prasītājs nav saņēmis aizrādījumu par blakus darbu veikšanu. SIA "/nosaukums A/" un SIA "/nosaukums B/" nodarbojas ar hidrotehnisko būvju jautājumu risināšanu, kurās prasītājs ar atbildētājas rakstisku atļauju veica papildus darbus, lai nodrošinātu savu profesionālo pieredzi, amata aprakstā noteikto profesionālo kvalifikāciju.

Par uzteikumā norādīto rīkojumu Nr./numurs/, paskaidro, ka atbildētāja izsniedza prasītājam rīkojumu, ar kuru pieprasa informāciju par prasītāja veiktajiem blakus darbiem, bet nevis par prasītāja izmantoto dienesta automašīnu. Norāda, ka sniedzis paskaidrojumu /datums/"Dienesta ziņojums" uz

atbildētājas /datums/rīkojumu Nr./numurs/.

[1.2] Prasītājs paskaidro, ka /datums/ atbildētāja iesniedza prasītājam vienošanos Nr./numurs/par darba tiesisko attiecību un /datums/darba līguma Nr./numurs/ izbeigšanu, kam prasītājs nepiekrita. Prasītājam pasliktinājās veselības stāvoklis un 2019.gada 19.decembrī prasītājs nosūtīja /pers. B/ īsziņu, ka ir saslimis.

Atbildētāja 2019.gada 20.decembrī bez iepriekšēja rakstiska brīdinājuma atslēdza prasītāja izmantoto mobilā tālruņa Nr./telefona numurs/, kuru prasītājs izmantoja darba un personiskai saziņai. Tālruņa numurs bija atslēgts no /datums/līdz /datums/. Prasītājs šo tālruņa numuru lieto jau ilgstoši. Prasītājs ir šā tālruņa numura privāts lietotājs no 1994.gada un 1998.gadā tas tika piereģistrēts kā darba tālruņa numurs.

[1.3] Pēc darbnespējas atgriežoties darbā prasītājs konstatēja, ka viņa darba vieta – kabinets nav pieejams, t.i. nav piekļuves viņa darba vietai ar tajā atstāto projekta vadības darbam nepieciešamo aprīkojumu. Prasītāja kabinetā pie viņa darba galda sēdēja cits darbinieks. Prasītājam tika ierādīts cits kabinets atvērtā biroja telpās un uz darba galda esošais aprīkojums neatbilda tam, kāds bija viņa pēdējā darba dienā.

Prasītājam nelūdza parakstīt inventarizācijas aktu par inventāra nodošanu. Uzskata, ka atbildētājai bija pienākums saglabāt gan prasītāja darba vietu, gan materiālās vērtības tādā stāvoklī, kādā viņš bija tās atstājis pēdējā darba dienā 2019.gada 18.decembrī.

[1.4] Prasītājs vēlas atjaunošanu darbā, jo ir atlaists prettiesiski. Uzskata, ka prasītājam pienākas darba samaksa par darba piespiedu kavējumu laiku no 2020.gada 27.jūlija, jo laika periodā no 2020.gada 4.jūnija līdz 2020.gada 24.jūlijam prasītājam bija darbnespēja.

[1.5] Prasītājam ir noteikta kvalifikācija kā projekta vadītājam, kuru ir nodrošinājis prasītājs kā hidrotehnisko būvju inženieris. Līdz šim atbildētāja apmaksāja prasītāja sertifikātu un LVS standartu abonementa gada maksājumus Latvijas Jūrniecības savienībai. 2020.gada 12.martā atbildētāja saņēma Latvijas Jūrniecības savienības izrakstītos četrus rēķinus ar samaksas termiņu līdz 2020.gada 1.aprīlim par prasītāja sertifikātu 2020.gada maksu. Latvijas Jūrniecības savienības sekretāre 2020.gada 2.aprīlī informēja prasītāju, ka rēķini nav apmaksāti. Prasītājs apmaksāja rēķinus par saviem līdzekļiem un prasītājam radās zaudējumi 570 *euro*.

Prasītājs atradās stacionārā no 2020.gada 4.jūnija līdz 2020.gada 9.jūnijam. Maksa par prasītāja veselības izmeklējumiem sastādīja 123 *euro*, kurus apdrošinātājs neapmaksāja, jo darba devēja bija pārtraukusi prasītāja polisi ar 2020.gada 1.jūliju.

Prasītājs kopš 2012.gada 1.oktobra strādā par projektu vadītāju, bet pašā projektā prasītājs strādā kopš 1998.gada. Par prasītāja darbu šajā projektā nav saņemta neviena sūdzība, nav konstatēts neviens pārkāpums. Prasītājs ir vienīgais valstī sertificētais eksperts jūras hidrotehnisko būvju sfērā. Prasītājam ir maģistra grāds un piektā līmeņa profesionālā kvalifikācija, pamatojoties uz 1988.gada 17.jūnija Rīgas politehniskā institūtā piešķirto inženiera-celtnieka kvalifikāciju. Savu profesionālo kvalifikāciju prasītājs pastāvīgi paaugstina.

Mobilā tālruņa atslēgšanas rezultātā atbildētāja radīja apstākļus, kas varēja būt par iemeslu viņa mātes un prasītāja veselības un dzīvības apdraudējumam, tostarp liedzot saziņu ar ģimenes locekļiem, ģimenes ārstu. Mātes ārstniecības iestādē prasītājs bija uzrādījis savu tālruņa numuru saziņai par veselības stāvokļa kontroli pēcoperācijas periodā. Prasītājam tika liegta saziņa ar tuviniekiem un ģimenes ārsta praksi konsultācijas saņemšanai, tika liegta informācijas saņemšana no Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas, P.Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas par noteikto operācijas un izmeklējumu rindu un izmaiņām, tika liegta saziņa ar trim apsardzes firmām, kurās prasītājs uzrādīts, kā kontaktpersona, pārtraukta informācijas saņemšana par prasītāja mātes pensiju, par prasītāja konta stāvokli, pārtraukta saziņa ar dēla skolu, Latvijas Jūrniecības savienības sertificēšanas centru, Rīgas apgabaltiesu par ekspertīzes veikšanas uzdošanu ekspertam, Valsts ieņēmumu dienestu par atskaišu un deklarāciju iesniegšanu.

Prasītājs 2020.gada 10.martā iesniedza iesniegumu atbildētājas valdes priekšsēdētājam par bēru ceremonijas apmeklējuma saskaņojumu 2020.gada 11.martā papīra formātā un vienlaikus arī e-pastā. Prasītājs apzinājās, ka atbildētāja izmantos jebkādu ieganstu, lai uzteiktu darba tiesiskās attiecības, tāpēc vēlējās saskaņot rakstiskā formā. Saskaņojumu viņš nesaņēma un bēru ceremoniju neapmeklēja. Atbildētāja ar šādu rīcību radīja emocionālu pārdzīvojumu prasītājam.

Atbildētājas rīcība, radot neiespējamus apstākļus prasītājam veikt darbu, atstājot prasītāju bez piekļuves darba vietai, darba rīkiem, aprīkojumam, radīja prasītājam morālu aizskārumu, necieņas izrādīšanu, pazemošanu, darba spēju un sasniegumu noniecināšanu.

Atbildētāja radīja prasītājam neciešamus darba apstākļus, arī nevienlīdzīgu attieksmi, sastādot dažādus rīkojumus ar nolūku pierādīt, ka prasītājs nav izpildījis un nespēj veikt darba pienākumus, kas notika ilgstošā laika posmā no 2019.gada 20.decembra līdz 2020.gada 4.jūnijam. Prasītājam radās emocionāli pārdzīvojumi, kā rezultātā pasliktinājās veselības stāvoklis, jo viņš regulāri atradās stresā un pazemojuma situācijā.

2020.gada 4.jūnijā pēc plkst.16.00 pie prasītāja ieradās Personāldaļas vadītāja, Administratīvās daļas vadītāja un sekretāre, lūdzot parakstīt tukšu veidlapu un paskaidrojot, ka viņam jāparaksta, vai viņš ir arodbiedrības biedrs. Prasītājam tika pateikts, ka ir sagatavots darba devēja uzteikums. Uzskata, ka tika sagatavota pazemojoša izrāde, nolasot viņam citu kolēģu priekšā uzteikumu atvērtā tipa birojā. Tālāko prasītājs slikti atceras, jo viņam palika slikti. Prasītājs piezvanīja neatliekamajai medicīniskai palīdzībai un tika nogādāts slimnīcā.

Prasītājs uzskata, ka atbildētāja pārkāpa Darba likuma 7.pantu – vienlīdzīgas tiesības, nenodrošinot taisnīgus, drošus un veselībai nekaitīgus darba apstākļus. Atbildētāja izturējās necienīgi, rupji pārkāpa darba līgumu un darba tiesisko attiecību regulējošos normatīvos aktus. Darba devējas rīcībā ir saskatāma Darba likuma 9.panta noteiktais aizliegums radīt nelabvēlīgas sekas, jo prasītājs darba tiesisko attiecību ietvaros pieļaujamā veidā izmantoja savas tiesības un bija informējis kompetentās iestādes par aizdomām par noziedzīgā nodarījuma vai administratīvā pārkāpuma izdarīšanu darba vietā.

Prasītājs uzskata, ka atbildētāja ar savu rīcību nodarīja morālo kaitējumu 10 000 *euro* apmērā.

[1.6] Prasība tiek pamatota ar Darba likuma 7., 9., 28., 29., 50., 51.panta otro daļu, 54., 55., 77., 101.panta pirmās daļas 2.punktu, 102., 124., 126.pantu, Civillikuma 1635., 1770., 1779., 2119.pantu.

[2] Atbildētāja 2020.gada 31.jūlijā sniedza paskaidrojumu, kurā norāda, ka prasību neatzīst un uzskata par nepamatotu.

[2.1] Darba līgums prasītājam ir uzteikts, pamatojoties uz to Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punktu – darbinieks, veicot darbu, rīkojies prettiesiski, un tādēļ zaudējis darba devēja uzticību. Prasītājam ir detalizēti paskaidrots, kas ir uzteikuma pamatā – prasītāja rīcībā nodotā atbildētājas transportlīdzekļa izmantošana citām vajadzībām, kas nav saistīta ar darba pienākumu veikšanu, un izvairīšanās sniegt patiesu informāciju par transportlīdzekļa izmantošanas mērķiem, kas izraisīja atbildētājas uzticības zaudēšanu.

Norāda, ka ir nepamatots prasītāja apgalvojums, ka valdes priekšsēdētājs /pers. B/ katra mēneša sākumā uzdeva jautājumus par iepriekšējā mēnesī transportlīdzekļa GPS atskaitēs uzrādīto objektu apmeklējumiem un saņēmis prasītāja mutisku paskaidrojumu, kas valdes priekšsēdētāju pilnībā apmierinājis un viņš ir akceptējis ceļazīmes.

Pieprasot paskaidrojumu, atbildētāja norādīja, ka gadījumā, ja prasītājam paskaidrojuma sniegšanai ir nepieciešama papildus pieeja kādiem datiem vai informācijai, tad viņš tiek aicināts to norādīt. Prasītājs šādu informāciju nav lūdzis, tomēr prasības pieteikumā detalizēti ir aprakstījis, kādu iemeslu dēļ ir braucis uz teritorijām ārpus Daugavas baseina un tas esot bijis saistīts tikai ar pienākumu veikšanu pie atbildētājas. Minētais apliecina, ka prasītājam nebija šķēršļu sniegt paskaidrojumu.

Prasītājs mēģina tiesai radīt priekštatu, ka atbildētāja subjektīvi vēršas pret darbinieku, jo valde neizprotot viņa darba specifiku. Atbildētāja uzsver, ka tieši šāda prasītāja destruktīva rīcība ir uzticības zaudēšanas pamatā. Prasības pieteikumā prasītājs izvirza klaji nepatiesus apgalvojumus, ka valdes priekšsēdētājs ir akceptējis prasītāja mutiskus paskaidrojumus. Šāda rīcība nav savienojama ar darbinieka un darba devēja uzticības attiecībām.

Atbildētāja ir ievērojusi Darba likuma 101.panta trešo daļu, jo no pārkāpuma atklāšanas dienas (2020.gada 3.marta) līdz darba līguma uzteikuma

dienai (2020.gada 4.jūnijā), ņemot vērā prasītāja atvaļinājuma periodus, nebija pagājis vairāk kā mēnesis.

[2.2] Atbildētāja ir ievērojusi Darba likuma 126.pantu un ir izmaksājusi prasītājam darba algu un kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu. Darba līguma uzteikuma izsniegšanas brīdī prasītājs atradās darbā un pildīja darba pienākumus, līdz ar to ir ievēroti Darba likuma 109.panta trešajā daļā noteiktie ierobežojumi. Prasītājam veselība pasliktinājās pēc uzteikuma izsniegšanas.

[2.3] Atbildētājai tikai no tiesā iesniegtā prasības pieteikuma kļuva zināms, ka prasītājs paralēli savam pamatdarbam veic citus papildus darbus. Atbildētāja apšauba, ka prasītājs savus papildus darbus, tostarp ekspertīzi pēc Rīgas apgabaltiesas lēmuma tā apjoma dēļ, spēja veikt ārpus darba laika.

[2.4] Paskaidro, ka darba līguma uzteikums ir paziņots citu darbinieku klātbūtnē, jo prasītājs ir atteicies iecerēto sarunu noturēt pārrunu telpā. Uzskata, ka prasītājs šādi ir rīkojies apzināti, lai vēlāk varētu radīt nepamatotu priekštatu par atbildētājas neētisku rīcību.

Prasītājs ir izteicis prasību uzlikt pienākumu atvainoties prasītājam, bet nav norādījis, kā, kādā kārtībā un kāda satura atvainošanos vēlas saņemt. Atbildētājas valdes locekļi nav lietas dalībnieki un pret viņiem nevar tikt vērsti nekādi prasījumi.

[3] Tiesas sēdē prasītājs uzturēja savu prasību pilnā apmērā uz prasības pieteikumā norādītiem pamatiem.

Paskaidroja, ka uzteikums ir pamatots ar to, ka dienesta transportlīdzeklis ir izmantots citām ne ar dienesta pienākumu izpildi saistītām vajadzībām. 2019.gada 2.septembrī un 18.seprembrī prasītājs bija Alūksnē pārraudzīt būvju stāvokļus Alūksnes novadā (Strazdiņu pagastā) Mellupes slūžas. 2019.gada 10.septembrī, 1., 4., 7., 11., 15., 24.oktobrī, 1., 22., 25.novembrī prasītājs bija Alderos, Ādažu novadā, kur fiksēja situāciju Gaujas – Daugavas kanālā. 2019.gada 4.,11. un 18.oktobrī prasītājs bija Rūjienā apsekot meteoroloģisko staciju. 2019.gada 11. un 15.oktobrī, 1. un 25.novembrī prasītājs bija Zvejniekciemā, Saulkrastos, kur arī ir viņa dzīvesvieta. 2019.gada 22.novembrī prasītājs bija Carnikavā, kur atrodas Carnikavas polderis, kur inspicēja sūkņu stacijas un Gaujas baseina hidrotehnisko būvju stāvokli.

Prasītājs katru mēnesi iesniedza darba devējai ceļazīmes, atbildētāja tās parakstīja un nodeva tālāk grāmatvedībai. Tā kā atbildētāja nav izdevusi iekšējos noteikumus par ceļazīmju izmantošanu uzņēmumā, tad tā ir atbildētājas atbildība un pienākums pārliecināties par ceļazīmju saturu.

Uzskata, ka atbildētāja nav vērtējusi prasītāja personību, darba stāžu, ka prasītājam nav bijuši pārkāpumi, nav uzlikts disciplinārsods. Atbildētāja maldina tiesu par pārkāpuma atklāšanas dienu, jo atbildētāja jau 2019.gada decembrī mēģināja pārtraukt darba attiecības.

Atbildētājas pienākums ir izmaksāt prasītājam vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējumu no 2020.gada 27.jūlija.

Prasītājs uzskata, ka atbildētājai ir pienākums apmaksāt profesionālās apmācības summas 570 *euro*, ko nosaka 2016.gada 20.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.860, kā arī apmaksāt ārstēšanās izdevumus 123 *euro*. Atbildētāja ir nodarījusi prasītājam morālo aizskārumu, atslēdzot mobilā tālruņa numuru, nepalaižot uz bēru ceremoniju, liedzot piekļūšanu savam darba kabinetam, aprīkojumam, darba informācijai un citam materiālā atbildība nodotam inventāram. Uzskata, ka pret prasītāju tika vērsts mobings.

Prasītājs vēlas, lai atbildētājas valdes priekšsēdētājs /pers. B/ un /pers. C/ atvainojas prasītājam centra darbinieku klātbūtnē.

[4] Atbildētājas pārstāvis uzturēja prasību atbilstoši sniegtajiem paskaidrojumiem. Papildus paskaidroja, ka atbildētāja uzteica prasītājam darba līgumu uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punkta pamata. Ir konstatējama visu priekšnoteikumu iestāšanās, lai darbinieks varētu tikt atlaists uz šīs normas pamata. Prasītājs laika periodā no 2019.gada 1.septembra līdz 2019.gada 1.decembrim darba pienākumu veikšanai izmantoja atbildētājas transportlīdzekli DACIA Duster. Darba līguma 3.6.punktā noteikts, ka darbiniekam ir pienākums saudzīgi izturēties pret darba devēja materiālajiem līdzekļiem, kuri nodoti viņa lietošanā vai valdījumā. Atbildētāja 2017.gada 23.februāra rīkojums Nr./numurs/ atļāva prasītājam ārpus darba laika turēt autotransportu dzīvesvietā, bet nepiešķīra tiesības izmantot transportlīdzekli personīgām vajadzībām un/vai darbam citu darba devēju labā, ne darba laikā, ne ārpus tā. Prasītājs paskaidroja, ka lietošanā saņemtā automašīna izmantota darba un ar darbu saistītu jautājumu risināšanā, nenorādot neko konkrētu. 2020.gada 28.maijā atbildētāja atkārtoti pieprasīja paskaidrojumu prasītājam, pievienojot detalizētu ceļazīmes izdruku par paskaidrojumu pieprasījumā minētajiem datumiem. Prasītājs 2020.gada 29.maijā sniedza atkārtotu paskaidrojumu, norādot, ka dienesta automašīnu izmantoja dienesta vajadzībām, nepaskaidrojot kādus amata pienākumus pildījis konkrētās vietās un konkrētos laikos. Atbildētāja nav devusi atļauju izmantot dienesta transportlīdzekli citu darba devēju labā, turklāt pamatdarba darba laikā.

Prasītājs bija atvaļinājumā no 2020.gada 13.aprīļa līdz 2020.gada 19.aprīlim un no 2020.gada 27.aprīļa līdz 27.maijam.

Atbildētājas pārstāvis norāda, ka 2020.gada 3.marta rīkojumā Nr./numurs/u n 2020.gada 26.maija rīkojumā Nr.1-9/36, uz kuriem ir atsauce uzteikumā, ir norādīti konkrēti strīdus laika perioda darba dienu datumi, par kuriem atbildētāja prasītājam lūdza sniegt paskaidrojumu. Atbildētāja uzskata, ka prasītājam nebija iemesla atrasties 2019.gada 2. un 18.septembrī Alūksnes novada Zeltiņu pagastā; 2019.gada 10.septembrī Ādažu novada Ādažu un Carnikavas teritorijās; 2019.gada 1.oktobrī Ādažu novada Ādažos un Stopiņu novadā; 2019.gada 4.oktobrī Ādažu novada Ādažos un Garkalnē, Rūjienas novadā un Naukšēnu novadā; 2019.gada 7.oktobrī Ādažu novada Ādažos, Rūjienas novadā un Naukšēnu novadā; 2019.gada 11.oktobrī Ādažu novada Ādažos, Rūjienas novadā un Naukšēnu novadā; 2019.gada 15.oktobrī Ādažu novada Ādažos un Carnikavā; 2019.gada 18.oktobrī Rūjienas novadā un Naukšēnu novadā; Ādažu novada Ādažos un Garkalnē, Rūjienas novadā un Naukšēnu novadā; 2019.gada 24.oktobrī Ādažu novada Ādažos un Stopiņu novadā; 2019.gada 1.novembrī Ādažu novada Ādažos un Carnikavā; 2019.gada 22.novembrī Ādažu novada Ādažos un Carnikavā; 2019.gada 25.novembrī Ādažu novada Ādažos.

Uzskata, ka prasītājs ir izmantojis dienesta transportlīdzekli, veicot darbu pie cita darba devēja. 2019.gada 2. un 18.septembrī prasītājs faktiski apmeklēja Melnupi, Zeltiņu pagastā, Alūksnes novadā, kur kā SIA "/nosaukums A/" būvuzraugs veica pienākumus būvprojektā "Dūņu un sanesumu tīrīšana Melnupē, Alūksnes novada pašvaldības nekustamajos īpašumos "/īpašuma nosaukums/" un "/īpašuma nosaukums/"". 2019.gada 10.septembrī, 1., 4., 7., 11., 15., 24.oktobrī un 1., 22., 25.novembrī Ādažu un Stopiņu novadu apmeklējuma iemesls ir bijis darbs projekta "Valsts nozīmes ūdensnotekas Gaujas – Daugavas kanāls, ŪSIK kods 4123427:pik.00/00-31/42 Ādažu novadā pārbūve" un projekta "/projekta nosaukums/" ietvaros, kas veikts citu darba devēju labā.

Norāda, ka atbildētāja prasītāja maršruta ceļazīmes pirmšķietami pārbaudīja un iespējamās neatbilstības konstatēja 2020.gada 3.martā. Prasītāja amata pienākumi tiešā veidā ir saistīti ar ievērojamu atbildības uzņemšanos un tādējādi ar ievērojamu uzticēšanos no darba devējas puses, jo prasītājs pildīja konkrēta projekta vadības funkcijas. Uzticības zaudēšanas pamatā ir gan pats pārkāpums, gan tālākā prasītāja rīcība, nesniedzot paskaidrojumu. Atbildētājas ieskatā, prasītājam nebija šķēršļu sniegt paskaidrojumu. Ja prasītājs savu prettiesisko rīcību būtu atzinis, atbildētāja, iespējams, izdarītu savādāku secinājumu un pieņemtu citu lēmumu.

**Motīvu daļa**

[5] Lietā nav strīda, ka 2013.gada 11.oktobrī starp /pers. A/ un Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/nosaukums/" (turpmāk arī /nosaukums/") noslēgts darba līgums Nr./numurs/, saskaņā ar kuru prasītājs ir pieņemts darbā par projektu vadītāju uz nenoteiktu laiku (lietas 1.sējuma 37.-38.lapa).

Darba līgums ir grozīts 2014.gada 31.janvārī, 2016.gada 30.jūnijā un 2018.gada 28.decembrī (lietas 1.sējuma 39.-41.lapa).

Atbildētāja 2020.gada 4.jūnijā uzteica prasītājam 2013.gada 11.oktobra darba līgumu Nr.28. Uzteikumā ir norādīts, ka Projektu daļas Daugavas hidroelektrostaciju ūdenskrātuvju krastu nostiprināšanas darbu projektu vadītājs /pers. A/ viņa lietošanā nodoto dienesta transportlīdzekli laika periodā no 2019.gada septembra līdz decembrim ir izmantojis arī tajās adresēs, kas ir ārpus īstenojamā projekta "Daugavas HES ūdenskrātuvju krastu nostiprināšanas darbi" objektu atrašanās vietām. No 2019.gada septembra līdz decembrim prasītāja dienesta transportlīdzekļa maršrutā ir norādīti Ādaži,

Saulkrasti, Carnikava, Alūksnes novads (Strazdiņu pagasts). 2020.gada 3.martā ar rīkojumu Nr. 1-9/10 prasītājam ir pieprasīts paskaidrojums, kas līdz 2020.gada 26.maijam netika sniegts. 2020.gada 4.marta dienesta ziņojumā prasītājs norāda, ka lietošanā saņemtā dienesta automašīna izmantota darba vajadzībām un ar darbu saistītu jautājumu risināšanā. Ar 2020.gada 26.maija rīkojumu Nr.1-9/33, lai pārliecinātos, ka prasītājs ievērojis atbildētājas valdes ar 2014.gada 4.septembra lēmumu Nr.11 apstiprinātos /nosaukums/ vieglā un kravas autotransporta izmantošanas noteikumus, tika atkārtoti pieprasīts prasītājam paskaidrojums. Prasītājs 2020.gada 29.maija dienesta ziņojumā paskaidroja, ka automašīnu ir izmantojis dienesta vajadzībām, risinot dienesta jautājumus. Rīkojuma pielikumā prasītājam tika pievienotas GPS izdrukas par periodu no 2019.gada 2.septembra līdz 30.septembim, oktobri, novembri un no 2019.gada 2.decembra līdz 31.decembrim. Atbildētāja norāda, ka ir pārkāpts /nosaukums/ vieglā un kravas autotransporta izmantošanas noteikumu 21.punkts, 2013.gada 11.oktobra noslēgtā darba līguma Nr.28 3.6.punkts, 3.10.punkts, Darba kārtības noteikumu 12.1.1.punkts, 12.1.2.punkts, 12.1.5.punkts. Rīkojumu neizpilde un informācijas nesniegšana valdei, kas ir prasītāja tiešais vadītājs, uz uzdotajiem jautājumiem, kas saistīti ar darbinieka pienākumu veikšanu un piešķirto resursu lietderīgas izmantošanas izvērtēšanu, kā arī prasītāja prettiesiskas darbības rezultātā prasītājs ir zaudējis darba devējas uzticību. Uzteikums pamatots ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punktu (lietas 1.sējuma 66.lapa).

Saskaņā ar 2020.gada 4.jūnija Aktu par darbinieka atteikšanos parakstīties par uzteikuma saņemšanu, prasītājs 2020.gada 4.jūnijā atteicās ar savu parakstu apliecināt uzteikuma saņemšanu. Aktā norādīts, ka uzteikums prasītājam tika nosūtīts dokumentu sistēmā Namejs, kurai prasītājam nebija izdevies pieslēgties. Tad Personāldaļas vadītāja mutiski informēja, ka šis uzteikums ir par darba attiecību izbeigšanu, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punktu, ka /pers. A/ ir rīkojies prettiesiski un zaudējis darba devējas uzticību. Uzteikuma oriģināls prasītājam izsniegts papīra formātā, nesaņemot viņa parakstu (lietas 1.sējuma 87.lapa).

Tiesai nav šaubu, kaprasītājam 2020.gada 4.jūnijā ir izteikts darba devējas uzteikums, prasītājam atrodoties savā darba vietā.

[6]Atbildētājas uzteikums ir pamatots ar to, ka prasītājs nav sniedzis atbildes uz viņa tiešā darba vadītāja jautājumiem par dienesta transporta līdzekļa izmantošanu, kā arī par prettiesisku rīcību.

Savukārt prasītājs paskaidro, ka ir sniedzis atbildes uz viņa tiešā darba vadītāja /pers. B/ mutiski uzdotajiem jautājumiem par dienesta automašīnas izmantošanu 2019.gada septembrī, oktobrī, novembrī, kā arī sniedzis valdei rakstiski argumentētus skaidrojumus par valdes rīkojumiem. Prasītājs ir atbildējis uz atbildētājas rīkojumu Nr./numurs/"Par paskaidrojuma pieprasījumu" par autotransporta izmantošanu. Kā arī katru mēnesi ir nodevis ceļazīmes un uzskata, ka darba devēja ir akceptējusi prasītāja nobrauktos maršrutus (lietas 1.sējuma 124.lapa).

Saskaņā ar Darba likuma 101.panta trešo daļu darba devējs var uzteikt darba līgumu ne vēlāk kā viena mēneša laikā no pārkāpuma atklāšanas dienas, neskaitot darbinieka pārejošas darba nespējas laiku vai laiku, kad viņš ir bijis atvaļinājumā vai nav veicis darbu citu attaisnojošu iemeslu dēļ, bet ne vēlāk kā 12 mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas. Līdz ar to tiesai ir jākonstatē, kad ir atklāts pārkāpums, un jākonstatē, vai darba līgums ir uzteikts viena mēneša laikā no pārkāpuma atklāšanas dienas vai 12 mēnešu laikā no pārkāpuma atklāšanas dienas, ja tiek ņemts vērā darbinieka atvaļinājums vai darbnespēja.

[6.1] Lietā nav strīda, ka no 2019.gada 19.decembra līdz 2020.gada 2.martam prasītājs bija darbnespējā. Tāpat lietā nav strīda, ka prasītājs bija atvaļinājumā no 2020.gada 13.marta līdz 2020.gada 19.aprīlim un no 2020.gada 27.aprīļa līdz 27.maijam.

Tiesa secina, ka laika periodā no 2019.gada 19.decembra līdz 2020.gada 4.jūnijam, kad prasītājam ir uzteikts darba līgums, prasītājs nav bijis darbnespējā vai atvaļinājumā no 2020.gada 3.marta līdz 2020.gada 12.martam, no 2020.gada 20.aprīļa līdz 2020.gada 26.aprīlim un no 2020.gada 28.maija līdz 2020.gada 4.jūnijam, kas kopā ir 24 kalendārās dienas.

[6.2] Atbildētāja darba līgumu ir uzteikusi, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto darba devēja uzticības zaudēšanu, norādot, ka atbildētāja ir pieprasījusi prasītajam paskaidrot dienesta transportlīdzekļa izmantošanu noteiktos maršrutos un datumos, bet prasītājs tādu paskaidrojumu nav sniedzis.

Līdz ar to tiesai ir jākonstatē, kad atbildētājai bija pamats secināt, ka prasītāja rīcība nav savienojama ar darba devēja uzticēšanos prasītājam un nav savienojama ar darba tiesisko attiecību turpināšanu.

Kā redzams no 2020.gada 3.marta atbildētājas rīkojuma Nr./numurs/"Par paskaidrojuma pieprasījumu" (lietas 1.sējuma 171.lapa), prasītājam tika pieprasīts paskaidrot, kāpēc 2019.gadā netika izpildīta un nodota priekšlikumu izstrāde, kritēriju piemērošanai, nosakot Daugavas HES ūdenskrātuvju krastu stiprināšanas darbu prioritātes. Vienlaikus prasītājam tika pieprasīts paskaidrot darba pienākumu veikšanai saņemtā dienesta transportlīdzekļa izmantošanu laika periodā no 2019.gada septembra līdz 2019.gada decembrim, kādi darba uzdevumi tika veikti 02.09.2019., 10.09.2019., 18.09.2019., 01.10.2019., 04.10.2019., 07.10.2019., 11.10.2019., 15.10.2019., 18.10.2019., 24.10.2019., 01.11.2019., 22.11.2019., 25.11.2019., 06.12.2019, ka arī paskaidrot kā un vai tika ievēroti atbildētājas vieglā un kravas transporta izmantošanas noteikumi (apstiprināti ar valdes 2014.gada 4.septembra lēmumu Nr.11).

Ar 2020.gada 4.marta Dienesta ziņojumu prasītājs ir atbildējis uz atbildētājas pirmo jautājamu par priekšlikuma izstrādi, norādot, ka tas tiks sagatavots pēc monitoringa materiālu analīzes par 2019.gadu un gala atskaites. Savukārt par dienesta transportlīdzekļa izmantošanu prasītājs ir atbildējis, ka lietošanā saņemtā dienesta automašīna izmantota darbam un ar darbu saistītu jautājumu risināšanā. Detalizētāku informāciju prasītājs varot sagatavot, saņemot stacionāro datoru (lietas 1.sējuma 172.lapa).

Tiesa konstatē, ka 2020.gada 4.marta dokuments, kuru prasītājs ir nosaucis par dienesta ziņojumu, tikai daļēji satur atbildes uz atbildētājas 2020.gada 3.marta rīkojumā Nr./numurs/uzdotajiem jautājumiem, jo prasītājs nav atbildējis uz atbildētājas jautājumu par dienesta transportlīdzekļa izmantošanu pēc būtības.

Ar 2020.gada 26.maija rīkojumu Nr./numurs/atbildētāja atkārtoti ir pieprasījusi sniegt atbildētājam paskaidrojumu (lietas 1.sējuma 182.lapa) par dienesta transportlīdzekļa izmantošanu.

Neskatoties uz to, ka atbildētāja 2020.gada 26.maijā atkārtoti pieprasīja paskaidrojumu, tiesa atzīst, ka 2020.gada 4.marts ir uzskatāms par brīdi, kad atbildētāja ir uzzinājusi par pārkāpumu attiecībā uz dienesta transporta līdzekļa izmantošanu un no šī brīža ir rēķināms Darba likuma 101.panta trešajā daļā noteiktais uzteikuma termiņš. Tas, ka prasītāja sniegtā atbilde uz paskaidrojuma pieprasījumu, atbildētājas ieskatā, nebija pietiekama, nav pamats uzteikuma izsniegšanas termiņu rēķināt no 2020.gada 29.maija, kad prasītājs sniedza atbildes uz atbildētājas 2020.gada 26.maija rīkojumā Nr./numurs/uzdotajiem jautājumiem.

Prasītājs norāda, ka katru mēnesi ir nodevis ceļazīmes un tās ir pieņemtas, kas norādot, ka atbildētāja ir akceptējusi prasītāja nobrauktos maršrutus. Tiesa konstatē, ka lietā ir iesniegti trīs dažādi ceļazīmju izdruku komplekti, un diskusijas par tiem tiesas sēdē, liecina, ka persona, kura nav dziļāk iedziļinājusies transportlīdzekļa maršruta fiksēšanas sistēmā, nevar izdarīt nepārprotamu secinājumu par transportlīdzekļa maršruta pamatojumu. Turklāt, lai secinātu, vai prasītājs ceļazīmes maršrutā norādītājā vietā ir veicis darba pienākumu, ir nepieciešamas arī noskaidrot prasītāja darba pienākumu apjomu un grafiku.

Līdz ar to tiesa secina, ka, tikai saņemot paskaidrojumu no prasītāja par darba pienākumu veikšanu ceļazīmes maršrutos norādītājās vietās, varētu secināt, cik pamatoti darba devēja vajadzībām ir izvēlēts konkrētais maršruts.

Izvērtējot iepriekš konstatēto, tiesa secina, ka uzteikums ir izteikts, ievērojot Darba likuma 101.panta trešajā daļā noteikto termiņu.

[7] Prasītājs lūdz atzīt darba devējas 2020.gada 4.jūnija uzteikuma Nr./numurs/par spēkā neesošu un uzlikt pienākumu darba devējai atjaunot prasītāju darbā.

Prasītājs norāda, ka uzteikums ir safabricēts un nepamatots, gan pēc formas, gan satura, vadība ir radījusi prettiesiskus un provokatīvus darba apstākļus.

Saskaņā ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto darba devējam ir tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu, vienīgi pamatojoties uz apstākļiem, kas saistīti ar darbinieka uzvedību, viņa spējām vai ar saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā, ja darbinieks veicot darbu, rīkojies prettiesiski un tādēļ zaudējis darba devēja uzticību.

Augstākās tiesas Tiesu praksē lietās par individuālajiem darba strīdiem ir norādīts, ka Senāts attiecībā uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punktu ir paudis atziņu, ka nepieciešami šādi priekšnoteikumi darbinieka atlaišanai: 1) darbinieka prettiesiskas rīcības konstatēšana, 2) prettiesiskā rīcība pieļauta darba pienākumu izpildīšanas laikā, 3) noslēgts tāds darba līgums, kurā ir svarīga un būtiska darba devēja uzticība, 4) pārkāpums ir tāds, kas ir pamats darba devēja uzticības zaudēšanai. (..). Lai noskaidrotu Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punktā ietvertā jēdziena "rīkojies prettiesiski" saturu un nozīmi, jāņem vērā darbinieka rīcības novērtējuma vispārīgie noteikumi, kas ietverti citās šā likuma normās. Darba likuma 50.panta pirmā daļa nosaka, ka darbiniekam ir pienākums veikt darbu ar tādu rūpību, kāda atbilstoši darba raksturam un darba veikšanai nepieciešamajām darbinieka spējām un piemērotībai būtu taisnīgi no viņa sagaidāmi, bet otrā daļa nosaka, ka darbiniekam, veicot darbu, ir pienākums rūpīgi izturēties pret darba devēja mantu. Savukārt šā likuma 86.panta pirmā daļa paredz, ka gadījumos, ja darbinieks bez attaisnojoša iemesla neveic darbu vai arī veic to nepienācīgi vai citādas prettiesiskas, vainojamas rīcības dēļ ir nodarījis zaudējumus darba devējam, darbiniekam ir pienākums atlīdzināt zaudējumus. Tādējādi no minētajām tiesību normām izriet, ka darbinieka rīcība atzīstama par prettiesisku ne tikai kāda konkrēta normatīvā akta pārkāpuma gadījumā, bet arī tad, ja viņš, neizrādot nepieciešamo rūpību, vai nu vispār nepilda, vai nepienācīgi izpilda savus darba pienākumus, kas konkretizēti darba līgumā un citos darba devēja aktos, kas viņam ir saistoši. Šādu Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punkta tulkojumu par šīs normas piemērošanu Senāts devis 2004.gada 20.oktobra spriedumā lietā SKC-570 (*Tiesu prakses apkopojums "Par likumu piemērošanu, izšķirot tiesās strīdus, kas saistīti ar darba līguma izbeigšanos vai grozīšanu". Augstākā tiesa, 2004.gada decembris, 1.1.punkts*).

No atbildētājas uzteikuma izriet, ka prasītājs ir zaudējis darba devējas uzticību, jo prasītājs nav izpildījis atbildētājas rīkojumu un nav sniedzis informāciju valdei, kas ir prasītāja tiešais vadītājs, uz uzdotajiem jautājumiem, kas saistīti ar darbinieka pienākumu veikšanu un piešķirto resursu lietderīgas izmantošanas izvērtēšanu, kā arī par prasītāja prettiesisku darbību. Līdz ar to, atbilstoši Darba likuma 125.pantā noteiktajam, atbildētājai ir jāpierāda, ka darbinieks ir rīkojies prettiesiski un tādēļ ir zaudējis darba devējas uzticību.

[7.1] Atbildētājas ieskatā, prasītājs ir izmantojis viņa lietošanā nodoto dienesta transportlīdzekli vajadzībām, kas nav saistītas ar tiešo darba pienākumu veikšanu. Šādu secinājumu atbildētāja ir izdarījusi pēc prasītāja iesniegtajām ceļazīmēm un prasītāja nevēlēšanās sniegt atbildētājai paskaidrojumu. Prasītājam tika dota iespēja paskaidrot, kādu pienākumu veikšanai viņš ir devies ceļazīmēs norādītajos maršrutos 02.09.2019., 10.09.2019., 18.09.2019., 01.10.2019., 04.10.2019., 07.10.2019., 11.10.2019., 15.10.2019., 18.10.2019., 24.10.2019., 01.11.2019., 22.11.2019., 25.11.2019., 06.12.2019. Paskaidrojuma sniegšanas iespēja prasītājam tika dota 2020.gada 3.martā un 2020.gada 26.maijā. Prasītājs, sniedzot dienesta ziņojumus 2020.gada 4.martā un 29.maijā uz atbildētājas 2020.gada 3.marta rīkojumu Nr./numurs/"Par paskaidrojuma pieprasījumu" un 2020.gada 26.maija rīkojumu Nr./numurs/"Par paskaidrojuma pieprasījumu", nav atbildējis pēc būtības par dienesta transportlīdzekļa izmantošanu atbildētājas rīkojumos norādītajos datumos. Līdz ar to atbildētāja varēja izdarīt secinājumus tikai pēc tās rīcībā esošās informācijas.

[7.2] Atbilstoši /nosaukums/vieglā un kravas autotransporta izmantošanas noteikumu 21.punktā noteiktajam darbinieks, kurš atbildētājas autotransportu vēlas izmantot personīgām vajadzībām, sagatavo iesniegumu valdes priekšsēdētājam, norādot nepieciešamo automašīnas izmantošanas laiku un plānoto nobraukumu kilometros. Autotransportu nav tiesību izmantot ar atbildētāju nesaistītas komercdarbības veikšanai. Iesniegums par vēlmi izmantot automašīnu personīgām vajadzībām tiek reģistrēts DocLogix sistēmā; valdes priekšsēdētājs vērtē un saskaņo; pēc saskaņošanas vecākais saimniecības pārzinis nolasa odometra rādījumu un pārbauda degvielas atlikumu tvertnē; pēc autotransporta izmantošanas, darbinieks aizpilda ceļazīmi, kurā norāda odometra rādījumu brīdī, kad autotransports tiek nodots atbildētājai; noliktavas pārzinis aprēķina izlietotās degvielas apmēru un darbinieks norēķinās atbilstoši izrakstītajam rēķinam (lietas 1.sējuma 168.lapa).

Tiesa konstatē, ka atbildētāja ir apstiprinājusi noteikumus, kuros ir noteikta kārtība, kā atbildētājas darbinieki var izmantot atbildētājas dienesta transporta līdzekļus ar dienesta pienākumu veikšanu nesaistītām vajadzībām. Līdz ar to pats fakts, ka prasītājs būtu izmantojis viņa lietošanā nodoto transportlīdzekli savām vajadzībām, ja šī lietošana ir noformēta atbilstoši /nosaukums/vieglā un kravas autotransporta izmantošanas noteikumos noteiktajai kārtībai, nevar būt pamats prasītāja rīcības atzīšanai par prettiesisku.

Tomēr lietā nav pierādījumu, ka prasītājs būtu noformējis transportlīdzekļa izmantošanu kādā no atbildētāja norādītajām reizēm, atbilstoši iepriekš minēto noteikumu kārībai.

[7.3] Prasītājs savā prasībā un arī tiesas sēdē norāda, ka nav izmantojis dienesta transportlīdzekli savām vajadzībām.

Savukārt atbildētāja norāda, ka prasītājam nebija nekāda iemesla un nebija veicami nekādi darba pienākumi 2019.gada 2. un 18.septembrī Alūksnes novada Zeltiņu pagastā; 2019.gada 10.septembrī Ādažu novada Ādažu un Carnikavas teritorijās; 2019.gada 1.oktobrī Ādažu novada Ādažos un Stopiņu novadā; 2019.gada 4.oktobrī Ādažu novada Ādažos un Garkalnē, Rūjienas novadā un Naukšēnu novadā; 2019.gada 7.oktobrī Ādažu novada Ādažos, Rūjienas novadā un Naukšēnu novadā; 2019.gada 11.oktobrī Ādažu novada Ādažos, Rūjienas novadā un Naukšēnu novadā; 2019.gada 15.oktobrī Ādažu novada Ādažos un Carnikavā; 2019.gada 18.oktobrī Rūjienas novadā un Naukšēnu novadā; Ādažu novada Ādažos un Garkalnē, Rūjienas novadā un Naukšēnu novadā; 2019.gada 24.oktobrī Ādažu novada Ādažos un Stopiņu novadā; 2019.gada 1.novembrī Ādažu novada Ādažos un Carnikavā; 2019.gada 22.novembrī Ādažu novada Ādažos un Carnikavā; 2019.gada 25.novembrī Ādažu novada Ādažos.

Prasītājs, sniedzot paskaidrojumu tiesai, ir norādījis, ka 2. un 18.septembrī prasītājs ir pārraudzījis Alūksnes novada (Strazdiņu pagastā) Melnupes slūžas; 2019.gada 10.septembrī, 1.oktobrī, 4.oktobrī, 7.oktobrī, 11.oktobrī, 15.oktobrī, 24.oktobrī, 1.novembrī, 22.novembrī, 25.novembrī prasītājs ir bijis Alderos Ādažu novadā, kur fiksējis situāciju Gaujas – Daugavas kanālā Ādažos – Alderos, tas arī esot ceļš pa ceļam uz prasītāja dzīvesvietu, kur mēdzot apmeklēt degvielas uzpildes staciju; 2019.gada 4.oktobrī, 11.oktobrī un 18.oktobrī prasītājs ir bijis Rūjienā, Naukšēnos, kur apsekoja meteoroloģisko staciju, saistībā ar darba pienākumu izpildi; 2019.gada 11.oktobrī, 15.oktobrī, 1.novembrī 25.novembrī prasītājs devās uz Zvejniekciemu, Saulkrastos, kur arī ir prasītāja dzīvesvieta; 2019.gada 22.novembrī prasītājs devās uz Carnikavu, kur atrodas Carnikavas polderis (dambis ar sūkņu staciju), kur inspicēja sūkņu stacijas un Gaujas baseina hidrotehnisko būvju stāvokli.

Tiesa konstatē, ka prasītājs tiesai ir izvērsti paskaidrojis, savas atrašanās pamatojumu, katrā no atbildētājas norādītajiem datumiem. Savukārt atbildētājai tādu paskaidrojumu prasītājs nav sniedzis, vien norādījis, ka dienesta transporta līdzeklis ir izmantots dienesta vajadzībām.

Ar 2020.gada 19.oktobra MD vadītājas /pers. D/ Dienesta ziņojumu ir pierādīts, ka 2019.gada 2.pusgadā Projektu daļas darbiniekam /pers. A/ no Monitoringa daļas netika doti nekādi uzdevumi ne mutiski, ne rakstiski par darbu veikšanu vai Rūjienas meteoroloģiskās stacijas apmeklēšanu. Arī no /pers. A/ Monitoringu daļā nav saņemti ne akti, ne ziņojumi par Rūjienas meteoroloģiskās stacijas apsekošanu 2019.gada oktobrī (lietas 3.sējuma 32.-33.lapa).

Ar VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" 2020.gada 20.augusta sniegto informāciju tiek paskaidrots, ka projekta Rīgas HES

ūdenskrātuves Ogres 2.poldera aizsargdambja atjaunošanas būvdarbi pieņemti ekspluatācijā 2019.gada 12.martā, līdz ar to no 2019.gada 1.septembra būvuzraudzības veikšana nav nepieciešama. Savukārt projektā "Valsts nozīmes ūdensnotekas Gaujas – Daugavas kanāls ŪSIK kods 4123427:01, pik.00/00-31/42, Ādažu novadā pārbūve" būvuzraudzības līgums 2019.gada 18.septembrī noslēgts ar SIA "/nosaukums B/". Kā galvenais būvuzraugs /pers. E/, kā būvuzraugs norādīts /pers. A/. Būvuzraudzības iepirkuma nolikumā bija norādīta prasība, ka pretendentam ir pieejams atbildīgais būvuzraugs, kas sertificēts "Hidrotehnisko būvju būvdarbu būvuzraudzība". /pers. A/ šāda sertifikāta nav, un viņš nav tiesīgs parakstīt būvniecības darbu izpildes dokumentāciju (lietas 2.sējuma 119.lapa).

Saskaņā ar Stopiņu novada domes 2020.gada 31.augusta atbildi atbildētājas pārstāvim, objektā "/projekta nosaukums/" no 2019.gada 19.jūnija līdz 2019.gada 13.septembrim būvuzrauga pienākumus pildīja /pers. A/. Tostarp, būvuzraugs ir veicis atzīmi būvdarbu žurnālā 2019.gada 10.septembrī (lietas 2.sējuma 111.lapā).

Ar Alūksnes novada pašvaldības sniegto informāciju atbildētājas pārstāvim ir pierādīts, ka saskaņā noslēgto līgumu ar "/nosaukums A/" par būvdarbu uzraudzību objektā "Dūņu un sanesumu tīrīšana Melnupē, Alūksnes novada pašvaldības nekustamajos īpašumos "/īpašuma nosaukums/" un "/īpašuma nosaukums/", būvniecība pabeigta 2019.gada 18.septembrī (lietas 2.sējuma 112.- 116.lapa).

Prasītājs neapstrīd, ka viņam ir bijušas darba tiesiskās attiecības ar citu darba devēju, un ar Valsts amatpersonas deklarāciju par 2019.gadu ir pierādīts, ka prasītājs ir pildījis hidrotehnisko būvju būvinženiera amata pienākumus SIA "/nosaukums A/" un SIA "/nosaukums B/" (lietas 1.sējuma 176.lapa).

Tiesa atzīst, ka ar 2019.gada 18.marta atbildētājas valdes lēmumu Nr.10 ir pierādīts, ka atbildētāja piekritusi, ka prasītājs no darba brīvajā laikā veic profesionālo darbību sertificētājās būvspeciālista jomās (jūras hidrotehnisko būvju būvdarbu vadīšanā, būvuzraudzībā, projektēšanā, tehniskajā uzraudzībā) ( lietas 1.sējuma 181.lapa).

Tiesa secina, ka atbildētāja ir pierādījusi, ka prasītājam nebija jāveic darba pienākumi atbildētājas uzdevumā Rūjienas meteoroloģiskajā stacijā. Savukārt Alūksnes novadā, Melnupē, un Gaujas – Daugavas kanālā Ādažos – Alderos prasītājs ir veicis darbu citu darba devēju labā.

Kaut arī atbildētāja ir piekritusi, ka prasītājs no darba brīvajā laikā veic profesionālo darbību sertificētājās būvspeciālista jomās, tomēr, kā norādīts 2019.gada 18.marta atbildētājas valdes lēmumā Nr.10, to prasītājs bija tiesīgs veikt tikai no darba brīvajā laikā.

Tiesa secina, ka atbildētāja ir pierādījusi, ka prasītājs sava pamatdarba laikā ir pildījis darba pienākumus citu darba devēju labā. Kaut arī darba pienākumu pildīšana citu darba devēju labā pati par sevi nav prettiesiska darbība, tomēr prasītājs šim nolūkam ir izmantojis atbildētājas dienesta transportlīdzekli, kas ir nodots prasītāja lietošanā, nenoformējot šā transportlīdzekļa izmantošanu savām vajadzībām /nosaukums/ vieglā un kravas autotransporta izmantošanas noteikumu noteiktajā kārtībā.

[7.4] Prasītājs norāda, ka atbildētāja ir atļāvusi dienesta transportlīdzekli turēt savā dzīvesvietā, norādot, ka viņa dzīvesvieta ir /adrese/.

2017.gada 23.februārī atbildētājas valdes loceklis /pers. F/ ir izdevis rīkojumu Nr./numurs/ "Par autotransporta izmantošanu", ar kuru prasītājam tiek atļauta ārpus LVĢMC noteiktā darba laika turēt dienesta autotransportu dzīvesvietā, lai nodrošinātu nepārtrauktu darbu, t.sk. ārkārtas situācijās, nodrošinātu operatīvu atgriešanos pie darba pienākumu pildīšanas jebkurā brīdī (lietas 1.sējuma 158.lapa)

Līdz ar to tiesa secina, ka atbildētāja bija devusi piekrišanu prasītājam izmantot dienesta transportlīdzekli, lai nokļūtu līdz dzīvesvietai un turēt to savā dzīvesvietā. Tomēr minētā atļauja nedod pamatu prasītājam dienesta transportlīdzekli, bez saskaņošanas ar darba devēju, izmantot braucieniem uz citām ar dzīvesvietu nesaistītām vietām.

[7.5] Kā tika konstatēts iepriekš, prasītājs nav sniedzis atbildētājai paskaidrojumu pēc būtības, kādus darba pienākumus savu amata pienākumu kontekstā viņš ir pildījis atbildētājas norādītajos maršrutos un datumos.

Prasītājs norāda, ka nav varējis iesniegt paskaidrojumu, jo viņam tika liegta piekļuve darba stacionāram datoram.

Lietā nav strīda, ka atbildētāja, pieprasot sniegt paskaidrojumu 2020.gada 3.martā un 26.maijā, ir liegusi prasītājam piekļuvi darba datoram, kas viennozīmīgi apgrūtina paskaidrojumu sniegšanu. Atbildētāja ar 2020.gada 6.marta rīkojumu Nr.2-1/60-P, pamatojoties uz /pers. A/ 2020.gada 4.marta paskaidrojumu, ir uzdevusi prasītājam iesniegt valdei nekustamo īpašumu pārvaldības stratēģijas aktualizēšanas darba plānu; prasītājam ir atļauts izmantot viņa lietošanā nodoto portatīvo datoru *Dell Latitude* 3590 un norādīts, ka nepieciešamības gadījumā ar iesniegtajām ceļazīmēm par laika periodu no 2019.gada septembra līdz 2019.gada decembrim ir iespējams iepazīties Finanšu daļas Grāmatvedības nodaļā, nepieciešamību piekļūt darba dokumentiem (lietas 1.sējuma 173.lapa).

Līdz ar to atbildētāja, kaut arī ir liegusi prasītājam piekļuvi stacionāram datoram, ir nodrošinājusi prasītājam informācijas saņemšanas iespēju, lai varētu sniegt atbildētājas 2020.gada 3.marta rīkojumā Nr.1-9/10 norādīto informāciju.

Iepriekš minēto argumentu dēļ, tiesa uzskata par nepamatotu prasītāja iebildumu, ka viņš nav varējis sniegt atbildētājai paskaidrojumu pēc būtības, jo nav varējis piekļūt savam stacionārajam datoram. Uz to, ka prasītāja rīcībā bija pietiekami resursi paskaidrojuma sniegšanai norāda arī fakts, ka prasītājs ir varējis šo informāciju iesniegt tiesā bez jebkādas piekļuves savam stacionārajam datoram.

[7.6] Izvērtējot iepriekš konstatēto, tiesa secina, ka atbildētāja ir pierādījusi, ka prasītājs ir rīkojies prettiesiski, jo ir izmantojis atbildētājas dienesta transportlīdzekli, kas bija nodots prasītāja lietošanā, nenoformējot šā transportlīdzekļa izmantošanu savām vajadzībām /nosaukums/ un kravas autotransporta izmantošanas noteikumu noteiktajā kārtībā un nesniedza atbildētājai paskaidrojumu par šā transportlīdzekļa izmantošanu.

Tomēr, lai tiesa varētu atzīt, ka darba līgums prasītājam ir uzteikts pamatoti, tiesai ir jākonstatē, ka iepriekš minētā prasītāja rīcība ir pamats darba devēja uzticības zaudēšanai.

Augstākās tiesas Tiesu praksē lietās par individuālajiem darba strīdiem ir norādīts, ka Senāts attiecībā uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punktu ir paudis atziņu, ka attiecībā uz uzticības zaudēšanu kā obligātu priekšnoteikumu attiecīgā uzteikuma pamata piemērošanai, Senāts ir atzinis, ka, izšķirot tiesās strīdus, kas saistīti ar darba devēja uzteikumu, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 2.punktu, svarīgi ir konstatēt ne vien darbinieka prettiesisku rīcību, bet arī to, ka šāda prettiesiska rīcība ir pietiekams pamats darba devēja uzticības zaudēšanai. Uzticības zaudēšanas izvērtēšanai piemērojami gan sabiedrībā vispārpieņemtie kritēriji par prettiesisku rīcību, gan tas, kādu ietekmi (rezonansi) attiecīgais pārkāpums ir radījis konkrētajās darba tiesiskajās attiecībās, attiecīgajā darba vidē (darba kolektīvā), kādu iespaidu tas ir atstājis uz darba devēja reputāciju. Veikt šos izvērtējumus atbilstoši Darba likuma 101.panta otrajai daļai ir neapšaubāma darba devēja kompetence. Tikai konstatējot acīmredzamu darba devēja darbību, izbeidzot darba tiesiskās attiecības, neatbilstību darbinieka rīcības smagumam, ir iespējama darba devēja uzteikuma atzīšana par spēkā neesošu (*Tiesu prakses apkopojums "Par likumu piemērošanu, izšķirot tiesās strīdus, kas saistīti ar darba līguma izbeigšanos vai grozīšanu". Augstākā tiesa, 2004.gada decembris, 1.1.punkts*).

Atbildētājs pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka uz to, ka atbildētājai ir būtiska uzticēšanās prasītājam norāda fakts, ka tikai nedaudziem atbildētājas darbiniekiem ir piešķirtas tiesības turēt dienesta transporta līdzekli savā dzīvesvietā, kaut arī atbildētājai ir vairāk par 200 darbiniekiem.

No 2017.gada 23.februāra atbildētājas rīkojuma Nr./numurs/ ir redzams, ka dienesta transportlīdzekli ārpus noteiktā darba laika ir atļauts turēt savā dzīvesvietā 14 darbiniekiem, tostarp, valdes priekšsēdētājam un valdes loceklim (lietas 1.sējuma 158.lapa).

Atbildētājas ieskatā, prasītājs regulāri ir izmantojis atbildētājas dienesta transportlīdzekli braucieniem, kas nav saistīti ar tiešo darba pildīšanu pie atbildētājas.

Prasītājs neatzina, ka viņš kaut reizi būtu izmantojis dienesta transportlīdzekli ar darba pienākumu veikšanu pie atbildētājas nesaistītām vajadzībām, kaut arī lietā esošie pierādījumi – Stopiņu novada domes 2020.gada 31.augusta atbilde, VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" 2020.gada 20.augusta sniegtā informācija, Alūksnes novada pašvaldības sniegtā informācija, 2020.gada 19.oktobra MD vadītājas /pers. D/Dienesta ziņojums, kopsakarībā ar ceļazīmēs norādītajiem maršrutiem 2019.gada 2., 18. 10.septembrī, 1., 4., 7., 11., 15., 18., 24.oktobrī, 1., 22., 25.novembrī (lietas 2.sējuma 132.- 146.lapa), liecina par pretējo. Prasītājs ne uz 2020.gada 3.marta, ne 2020.gada 26.maija atbildētājas pieprasījumu nesniedza paskaidrojumu par dienesta transportlīdzekļa izmantošanas pamatojumu.

Tiesa secina, ka atbildētājai bija pamats apšaubīt prasītāja darbību pamatojumu un zaudēt uzticību prasītājam, jo atbildētāja nesaņēma prasītāja izskaidrojumu konstatētajiem apstākļiem, bet atbildētājas rīcībā esošā informācija liecināja, ka prasītājs ir izmantojis dienesta transportlīdzekli savām vajadzībām.

[7.7] Izvērtējot visu iepriekš konstatēto, tiesa secina, ka prasība par atbildētājas 2020.gada 4.jūnija uzteikuma Nr./numurs/atzīšanu par spēkā neesošu ir noraidāma. Arī prasība par pienākuma uzlikšanu darba devējai atjaunot prasītāju darbā ir noraidāma, jo tiesa nesaskatīja pamatu atzīt darba devējas uzteikumu par spēkā neesošu.

[8] Prasītājs lūdz uzlikt darba devējai pienākumu – nodrošināt prasītāju darba pienākumu veikšanai ar viņa materiālajā uzskaitē nodoto inventāru: biroja darba galdu, biroja krēslu daļu vadītājiem, biroja tālruni, automašīnu, divus datorus, monitoru, MS Office, Office Home and Busines, divus portatīvos datorus, divus printerus, divus tehniskos projektus, viedtelefonu, portatīvo datoru, mobilā telefona numura /telefona numurs/ pieslēgumu, trīs dokumentu skapjus, divus plauktus un žalūzijas. Sniedzot paskaidrojumus tiesas sēdē, prasītājs izvirzīja atšķirīgus prasījumus no prasības pieteikumā norādītajiem, lūdzot atjaunot prasītājam mobilā tālruņa pieslēgumu un atjaunot darba vietas – kabineta, aprīkojuma un materiālajā atbildībā nodotā inventāra atgriešanu.

Tā kā tiesa atzina, ka prasītājs nav atjaunojams darbā, tad nav pamata arī lemt un vērtēt prasījumu par pienākuma uzlikšanu darba devējai – nodrošināt prasītāju darba pienākumu veikšanai ar viņa materiālajā uzskaitē nodoto inventāru.

[9] Prasītājs lūdz uzlikt darba devējai pienākumu izmaksāt vidējo izpeļņu par visu darba piespiedu kavējuma laiku, kas no 2020.gada 27.jūlija līdz 2020.gada 17.novembrim bija 6107,85 *euro*, kā arī uzlikt darba devējai pienākumu samaksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Atbilstoši Darba likuma 126.pantā noteiktajam darbiniekam ir izmaksājama vidējā izpeļņa par visu darba piespiedu kavējuma laiku gadījumā, ja darbinieks ir bijis prettiesiski atlaists un ir atjaunots darbā. Tiesa nav atzinusi par iespējamu prasītāju atjaunot darbā, līdz ar to nav konstatējams darba piespiedu kavējums un nav pamata piedzīt vidējo izpeļņu par periodu pēc darba tiesisko attiecību pārtraukšanas. Ir noraidāms arī prasījums par pienākuma uzlikšanu darba devējai samaksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas no vidējās izpeļņas, kas piedzenama par visu darba piespiedu kavējumu laiku.

[10] Prasītājs lūdz piedzīt zaudējumus par ārstēšanās izdevumiem 2020.gada jūnijā un jūlijā 123 *euro*.

Prasītājs norāda, ka ir atradies stacionārā no 2020.gada 4.jūnija līdz 9.jūnijam un, pamatojoties uz stacionāra izrakstu, veica izmeklējumus, sakarā ar ko viņam ir radušies izdevumi 123 *euro*, jo atbildētāja bija pieņēmusi lēmumu pārtraukt prasītāja veselības apdrošināšanas polises darbību ar 2020.gada 1.jūliju.

Tiesa konstatē, ka ar ERGO Life Insurance SE Latvijas filiāle 2020.gada 30.jūlija lēmumu ir pierādīts, ka apdrošinātājs ir noraidījis prasītājam ārstniecības pakalpojumu, kas saņemti 16.07.2020., 17.07.2020., 23.07.2020., apmaksu, jo tie saņemti ārpus apdrošināšanas polises darbības laika (lietas 2.sējuma 33.lapa).

Atbildētāja nav apstrīdējusi, ka prasītāja veselības apdrošināšanas polises darbība ir pārtraukta ar 2020.gada 1.jūliju. Līdz ar to ārstniecības izdevumu apmaksa par 2020.gada jūniju, ja tas pakalpojums ir bijis iekļauts veselības apdrošināšanas polisē, nav saistāma ar veselības apdrošināšanas polises darbības pārtraukšanu.

Tiesa nesaskata pamatu darba devējam uzturēt aktīvu veselības apdrošināšanas polisi pēc darba tiesisko attiecību pārtraukšanas, ja vien starp pusēm nav bijusi tāda vienošanās, vai apmaksāt prasītāja ārstniecības pakalpojumus, ja darba tiesiskās attiecības ārstniecības pakalpojumu saņemšanas brīdī jau bija pārtrauktas.

Tā kā prasītāja darba tiesiskās attiecības nav atjaunotas, tad prasība par ārstēšanās izdevumu apmaksu 123 *euro* ir noraidāma.

[11] Prasītājs lūdz piedzīt zaudējumus 570 *euro* par veikto samaksu par profesionālās kvalifikācijas prasību nodrošināšanu.

Saskaņā ar prasītāja amata aprakstu prasītājs ieņem /amata nosaukums/ (lietas 1.sējuma 42.lapa). Amata apraksta 5.3.1.punktā ir noteikts, ka amata pienākumu veikšanai ir nepieciešams sertifikāts Jūras hidrotehnisko būvju būvdarbu vadīšanā, būvuzraudzībā, projektēšanā un būvju tehniskajā apsekošanā.

Atbilstoši Darba likuma 96.pantā noteiktajam darba devējam ir pienākums apmaksāt darbiniekam ar profesionālo apmācību vai kvalifikācijas paaugstināšanu saistītos izdevumus.

Tiesa atzīst, ka šajā tiesību normā būtu ielasāms arī darba devējas pienākums apmaksāt prasītājam profesionālās kvalifikācijas sertifikāta uzturēšanu, jo prasītāja amata aprakstā ir nosacījums, ka projekta vadītāja pienākumu izpildei ir nepieciešams sertifikāts Jūras hidrotehnisko būvju būvdarbu vadīšanā, būvuzraudzībā, projektēšanā un būvju tehniskajā apsekošanā. Lietā nav strīda, ka atbildētāja līdz 2019.gadam ir apmaksājusi prasītāja sertifikātu un LVS standartu abonementa gada maksājumus Latvijas Jūrniecības savienībai, bet 2020.gadā izrakstītos četrus rēķinus atbildētāja nav apmaksājusi. Šo apmaksu ir veicis pats prasītājs.

Tomēr minētais konstatējums nav pietiekams, lai apmierinātu šo prasītāja prasību. Būtiska loma ir faktam, ka darba tiesiskās attiecības ar atbildētāju ir pārtrauktas un tiesa nav atzinusi atbildētājas uzteikumu par spēkā neesošu. Līdz ar to prasītājam vairs nebūs iespējas veikt atbildētājas labā amata pienākumus, kuru izpildei ir nepieciešams iepriekš minētais sertifikāts.

Kaut arī sertifikāta apmaksa bija jāveic pirms darba tiesisko attiecību pārtraukšanas, tiesa neredz pamatu piedzīt no atbildētājas šos prasītāja izdevumus, jo darba tiesiskās attiecības starp pusēm ir izbeigtas. Prasība par 570 *euro* piedziņu ir noraidāma.

Vienlaikus tiesa norāda, ka prasītājs nepamatoti atsaucas uz Augstākās tiesas 2015.gada 27.februāra spriedumu SKC 952/2015, jo šajā spriedumā tiek vērtēta samaksa, kas izriet no Darba likuma 14.pantā – darbinieka nosūtīšana veikt darbu Latvijā vai ārvalstīs.

[12] Prasītājs lūdz uzlikt atbildētājai pienākumu izmaksāt prasītājam atlīdzību par morālo kaitējumu 10 000 *euro*.

Darba likuma 7.pantā ir noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz darbu, taisnīgiem, drošiem un veselībai nekaitīgiem darba apstākļiem. Savukārt minētā likuma 9.pantā ir noteikts, ka darba devējam ir aizliegts radīt darbiniekam nelabvēlīgas sekas, ja darbinieks darba tiesisko attiecību ietvaros ir izmantojis savas tiesības.

Saskaņā ar judikatūru – darba devēja īstenota psiholoģiskā terora jeb mobinga gadījumā tiek pārkāpts vienlīdzīgu tiesību princips, un tas kvalificējams kā Darba likuma 7.panta pirmās daļas un 28.panta otrās daļas pārkāpums. Risinot jautājumu par atlīdzību par morālo kaitējumu, pēc analoģijas piemērojama Darba likuma 29.panta astotā daļa, tikai šajā situācijā nav nepieciešams norādīt uz pazīmi, kas šo darbinieku atšķir no citiem darbiniekiem, kā tas būtu diskriminācijas aizlieguma pārkāpuma gadījumā.

Pret darbinieku vērsta mobinga ilgums ir jāvērtē kopsakarā ar citām psiholoģiskā terora pazīmēm, jo īpaši darbību raksturu, mērķi un sistemātiskumu. Ilguma kā psiholoģiskā terora pazīmes būtība nav noteiktā laika nogrieznī, bet gan ir tajā, ka psiholoģisko teroru veido darbību kopums ar vienotu mērķi, nevis viena vai vairākas atsevišķas epizodes. Jo biežākas un sistemātiskākas ir kaitnieciskās darbības, jo īsāks laika posms var būt nepieciešams, lai mobingu konstatētu, un otrādi. (sk. *Augstākās tiesas Senāta 2020.gada 24.aprīļa spriedums civillietā Nr.276/2020*).

[12.1] Prasītājs norāda, ka atbildētāja ir atslēgusi prasītāja ilgstoši lietoto tālruņa numuru /telefona numurs/, kuru viņš ir lietojis arī personīgām vajadzībām. Prasītājs par to nav ticis informēts. Prasītājs norāda, ka viņš tālruņa numura atslēgšanu ir konstatējis 2019.gada 20.decembrī. Prasītājs norāda, ka šādas atbildētājas rīcības rezultātā tika apdraudēta viņa mātes veselība, kura dzīvo viena un viņai veikta acs operācija; apdraudēta saziņa ar mātes ārstējošo iestādi, kurai tika norādīts prasītāja tālrunis saziņai; prasītājam liegta saziņa ar viņa ģimenes ārstu; liegta saziņa ar ārstniecības iestādi par paredzamo operāciju; liegta saziņa ar trijām apsardzes firmām, kurās prasītājs ir norādīts kā kontaktpersona; pārtraukta informācijas saņemšana par mātes pensiju izmaksu un informācijas saņemšana no bankas konta; pārtraukta saziņa ar Latvijas Jūrniecības savienības sertificēšanas centru; pārtraukta saziņa ar Rīgas apgabaltiesu, kur prasītājs ir nozīmēts kā eksperts; pārtraukta saziņa ar Valsts ieņēmumu dienestu par atskaišu un deklarāciju iesniegšanu; pārtraukta saziņa ar dēla pamatskolu. Prasītājs tiesas sēdē norādīja, ka šis mobilā tālruņa numurs iepriekš bija viņa personīgais, kas tika pārslēgts uz darba devēju VSIA "Vides projekti", no kuras atbildētāja pārņema projektu.

Atbildētāja neapstrīdēja, ka šāda darbība ir veikta, paskaidrojot, ka prasītājs bija norādīts, kā pirmā kontaktpersona iepirkumu komisijā "Pļaviņu HES ūdenskrātuves krasta nostiprinājuma atjaunošanas Kokneses baznīcas apkaimē, Koknesē" un pēc prasītāja darbnespējas iestāšanās 2019.gada 19.decembrī prasītāja tālrunis tika atslēgts, jo prasītājs darba pienākumus nepildīja. Vienlaikus atbildētāja norādīja, ka prasītājam bija iespēja pārreģistrēt šo tālruņa numuru uz sevi, bet prasītājs to nedarīja.

Tiesa atzīst, ka atbildētājas rīcība, atslēdzot darbiniekam tālruņa numuru, brīdī, kad viņš saslimis un nezinot cik ilgi darbinieka darbnespēja turpināsies, turklāt atslēdzot tādu tālruņa numuru, kurš iepriekš bijis darbinieka personīgajā lietošanā, nav uzskatāma par profesionālu un atbilstošu Darba likuma 7.pantā un 9.pantā noteiktajam. Tālrunim mūsdienu tehnoloģiju straujās attīstības laikā ir ļoti liela nozīme un tālrunis nav atzīstams par greznuma lietu, bet ļoti nozīmīgu priekšmetu cilvēka pirmās nepieciešamības vajadzību apmierināšanai. Tiesa atzīst, ka atbildētāja, zinot tālruņa nozīmīgumu katra cilvēka dzīvē, ir radījusi prasītājam nelabvēlīgas sekas, izmantojot apstākli, ka prasītājs ir izmantojis savas tiesības, nepārtraucot darba tiesiskās attiecības, uzlabot savu veselību.

[12.2] Prasītājs norāda, ka, atgriežoties darbā pēc darbnespējas, prasītājs konstatēja, ka viņa darba vieta – kabinets nav pieejams, t.i. nav piekļuves viņa darba vietai ar tajā atstāto projekta vadības darbam nepieciešamo aprīkojumu, prasītāja kabinetā pie viņa darba galda sēdēja cits darbinieks. Prasītājam tika ierādīts cits kabinets atvērtā biroja telpās un uz darba galda esošais aprīkojums neatbilda tam, kāds bija viņa pēdējā darba dienā.

Savukārt pušu noslēgtā 2013.gada 11.oktobra darba līguma Nr.28 4.6.punktā noteiktas darbinieka tiesības pieprasīt no darba devējas ieņemamajam amatam nepieciešamo informāciju pilnvērtīga darba procesa veikšanai.

Pušu noslēgtais darba līgums neparedz, ka darba devējai būtu pienākums nodrošināt prasītāja darba vietas esību vienā un tajā pašā vietā, un ar vienu un to pašu aprīkojumu. Arī Darba likums vai atbildētājas izdotā darba kārtība neparedz darba devējas pienākumu saglabāt darbinieka darba vietas nemainību.

Tomēr prasītājam kā darbiniekam ir tiesības gaidīt, ka darba devēja izturēsies pret viņu taisnīgi un darbnespējas iestāšanās nerezultēsies darba vietas izformēšanā. Atbildētājas apgalvojums, ka prasītāja darba vieta ir pārcelta uz atvērta biroja telpu, jo ir noticis remonts, nav bijis pamats prasītāja darba vietas izformēšanai, jo kā norādīja prasītājs – atgriežoties darbā, viņa darba vietā pie viņa darba galda sēdēja cits darbinieks.

Pats par sevi fakts, ka prasītājam ir ierādīta cita darba vieta nav uzskatāms par prasītāja tiesību aizskārumu. Tomēr vērtējot to kontekstā ar prasītāja tālruņa numura atslēgšanu darbnespējas sākuma periodā, atbildētājas rīcībā ir saskatāmas mobinga jeb bosinga pazīmes.

[12.3] Prasītājs norāda, ka atbildētāja nav palaidusi viņu uz kolēģa bēru ceremoniju, jo neatbildēja uz prasītāja 2020.gada 10.marta elektroniski nosūtīto dienesta ziņojumu "Par bēru ceremonijas apmeklējuma saskaņojumu". Savukārt atbildētāja norāda, ka nav paspējusi apstrādāt šo dokumentu.

Tiesa konstatē, ka 2020.gada 10.martā, kad prasītājs izteica lūgumu par bēru ceremonijas apmeklējumu, starp pusēm jau bija izveidojies konflikts, jo atbildētāja uz šo brīdi, jau bija atslēgusi prasītāja tālruņa numuru, izkomplektējusi prasītāja darba vietu un pieprasījusi vairākus paskaidrojumus, nosakot ļoti īsus paskaidrojumu sniegšanas termiņus.

Atbildētājas apgalvojumam, ka prasītāja dienesta ziņojumu par bēru ceremonijas apmeklējumu nav paspēts apstrādāt, tiesa nepiedod ticamību. Tāpat tiesa uzskata par nekorektu atbildētājas apgalvojumu, ka prasītājs tāpat varēja apmeklēt bēru ceremoniju, jo saasinātā konflikta gaisotnē atbildētāja šādu prasītāja rīcību varētu izmantot pret prasītāju.

[12.4] Prasītājs tiesas sēdē norādīja, ka atbildētāja nelielā laika periodā ir pieprasījusi prasītājam paskaidrojumus, nosakot to sniegšanai ļoti īsus termiņus.

Tiesa konstatē, ka ar 2020.gada 3.marta atbildētājas rīkojumu Nr./numurs/"Par paskaidrojuma pieprasījumu" (lietas 1.sējuma 171.lapa), prasītājam tika pieprasīts sniegt paskaidrojumu līdz 2020.gada 4.marta plkst.17.00. Prasītājs šo rīkojumu ir saņēmis 3.martā plkst.13.05.

Ar 2020.gada 6.marta rīkojumu Nr./numurs/ prasītājam tika pieprasīts iesniegt atbildētājas valdei līdz 2020.gada 10.martam Nekustamo īpašumu pārvaldības stratēģijas aktualizēšanas darba plānu (lietas 1.sējuma173.lapa).

2020.gada 22.aprīlī atbildētāja uzdeva prasītājam iesniegt valdei pārskatu par darbiem, kas iepriekšējā gadā veikti saskaņā ar ministru kabineta 2016.gada 20.decembra noteikumiem Nr.860 5.3.apakšpunktu un līdzekļu izlietojumu. Termiņš uzdevuma veikšanai ir noteikts līdz 2020.gada 24.aprīļa plkst.15.00. Ar šo pašu rīkojumu prasītājam ir uzdots uz atvaļinājuma laiku nodot darba devējai prasītāja lietošanā nodoto portatīvo datoru (lietas 1.sējuma 214.lapa).

2020.gada 26.maijā atbildētāja pieprasīja prasītājam atkārtoti sniegt paskaidrojumu līdz 2020.gada 29.maijam plkst.10.00.

[12.5] Prasītājs norāda, ka atbildētājas amatpersonas ir pazemojušas prasītāju, jo uzteikums ir izsniegts atvērtā biroja telpā visiem darbiniekiem dzirdot.

Tiesa atzīst, ka, uzteikuma izsniegšana darbiniekam atvērta tipa biroja telpā visiem kolēģiem dzirdot, nav laba prakse, bet pati par sevi neliecina par nevienlīdzīgu attieksmi. Tomēr minētais fakts ir vērtējams kopsakarībā ar iepriekš pret prasītāju vērstiem pasākumiem.

[12.6] Tiesa konstatē, ka laika periodā no 2019.gada 19.decembra līdz 2020.gada 4.jūnijam, atbildētāja ir vērsusi pret prasītāju darbības – tālruņa numura atslēgšana, darba vietas izkomplektēšana prasītāja darbnespējas laikā, uzdevumu došana un paskaidrojumu pieprasīšana ar ļoti īsiem izpildes termiņiem, pieprasījums nodot portatīvo datoru uz atvaļinājuma laiku, atbildes nesniegšana uz ziņojumu par bēru ceremonijas apmeklējumu –, kuru būtība un sistemātiskums liecina, ka atbildētāja ir vērsusi pret prasītāju psiholoģisku teroru jeb mobingu.

Prasītājs kopš 2012.gada 1.oktobra strādā par projektu vadītāju, bet pašā projektā prasītājs strādā kopš 1998.gada. Par prasītāja darbu šajā projektā nav saņemta neviena sūdzība, nav konstatēts neviens pārkāpums. Prasītājs norāda, ka viņš ir vienīgais valstī sertificētais eksperts jūras hidrotehnisko būvju sfērā, viņam ir maģistra grāds un piektā līmeņa profesionālā kvalifikācija, pamatojoties uz 1988.gada 17.jūnija Rīgas politehniskā institūtā piešķirto inženiera-celtnieka kvalifikāciju.

Tiesa atzīst, ka prasītāja ilggadējais darbs, izglītība un sasniegumi, prasītājam ir radījusi attiecīgu statusu sabiedrībā. Tiesai nav šaubu, ka atbildētājas pret prasītāju vērstais pasākumu kopums no 2019.gada 20.decembra radīja prasītājam psiholoģisku pardzīvojumu un nav pamata neticēt, ka prasītājs izjuta pazemojumu. Pārdzīvojumu intensitāte ir pierādīta ar to, ka prasītājs no darba vietas tika nogādāts ārstniecības iestādē.

Kaut arī tiesa nekonstatēja pamatu prasītāja atjaunošanai darbā, atzīstot uzteikumu par pamatotu, tas neattaisno atbildētājas sistemātiskās darbības no 2019.gada 20.decembra pret prasītāju līdz darba tiesisko attiecību pārtraukšanai.

Secināms, ka ir pamats no atbildētājas piedzīt atlīdzību par morālo kaitējumu. Izvērtējot morālā kaitējuma apmēru, tiesa ņem vērā, ka prasītāja darba alga bija noteikta 1600 *euro*. Tā kā psiholoģiskais terors no atbildētājas puses ir īstenots piecus mēnešus, tad tiesa nosaka atlīdzību par morālo kaitējumu 8000 *euro*.

[13] Prasītājs lūdz uzlikt pienākumu publiski atvainoties darba vietā /adrese/. Tiesas sēdē prasītājs precizēja savu prasījumu lūdzot noteikt, atbildētājas valdes priekšsēdētājs /pers. B/ un /pers. C/ atvainojas prasītājam centra darbinieku klātbūtnē.

Vērā ir ņemams, ka prasītājs prasību ir cēlis pret atbildētāju Valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību "/nosaukums/, /pers. B/ un /pers. C/ personīgi nav atbildētāji lietā, līdz ar to atvainošanās pienākuma uzlikšana kādai konkrētais personai, kura nav lietas dalībnieks, neatbilst Civilprocesa likuma noteiktajam, ka ar tiesas spriedumu nevar tikt skartas trešo personu intereses.

Vienlaikus tiesa ņem vērā, ka prasība daļā par uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu un atjaunošanu darbā nav apmierināta, atzīstot šajā daļā prasību par nepamatotu. Kaut arī tiesa ir atzinusi atbildētājas nevienlīdzīgas attieksmes klātbūtni pret prasītāju, tas nav pamats pienākuma uzlikšanai atbildētājai publiski atvainoties prasītājam, jo Darba likuma normatīvais regulējums neparedz šādu morālās atlīdzības veidu.

[14] Prasītājs lūdz piedzīt ar lietas vešanu saistītos izdevumus. Ar zvērinātas advokātes rēķiniem un paziņojumiem par maksājuma uzdevumu ir pierādīts, ka prasītājs zvērinātai advokātei Regīnai Siksnai 2020.gada 2.maijā ir samaksājis 150 *euro*, 2020.gada 28.maijā – 100 *euro*, 2020.gada 25.jūnijā – 200 *euro*, 2020.gada 4.jūlijā – 50 *euro*, 2020.gada 12.augustā – 100 *euro*, 2020.gada 31.augustā – 200 *euro*, 2020.gada 16.septembrī – 300 *euro*, 2020.gada 9.oktobrī – 450 *euro* (lietas 2.sējuma 65.-78., 125.,126., 202., 203.lapa).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta otrajā daļā noteiktajam, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji.

Ņemot vērā minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmo un ceturto daļu, tā kā prasība ir apmierināta daļēji, tad no atbildētājas par labu prasītājam ir piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi 1200 *euro*.

[15] Atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punta c)apakšpunktam, 42.pantam, no atbildētājas par labu valstij ir piedzenama nesamaksātā valsts nodeva 548,35 *euro*.

[16] Prasītājs lūdz atzīt tiesības saņemt sešus procentus gadā no neatdotās summas.

Prasība daļā par tiesību noteikšanu saņemt likumiskos 6% gadā no neatdotās summas (8000 *euro*) līdz sprieduma izpildei, nepārsniedzot pamatparāda apmēru ir apmierināma saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu.

[17] Sprieduma labprātīgai izpildei daļā par vidējās izpildes piedziņu par labu prasītājai ir nosakāms termiņš 60 dienas no sprieduma spēkā stāšanās, atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantā un Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 21.panta otrajā daļā noteiktajam.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 34., 93., 96., 193., 204.[1]pantu, tiesa

nolēma

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/nosaukums/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, atlīdzību par morālo kaitējumu 8000 *euro* un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 1200 *euro*.

Noteikt /pers. A/, personas kods /personas kods/, tiesības saņemt no Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/nosaukums/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, sešus procentus gadā no piedzītas summas (8000 *euro*) no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei, nepārsniedzot pamatparāda apmēru.

Samaksu veikt /pers. A/, personas kods /personas kods/, norēķinu kontā Nr./konta numurs/, AS "SEB banka".

Noraidīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, prasību par uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, pienākuma uzlikšanu atjaunot tālruņa pieslēgumu, pienākuma uzlikšanu nodrošināt prasītājam darba vietu, inventāru, aprīkojumu, pienākuma uzlikšanu atvainoties, vidējās izpeļņas piedziņu par darba piespiedu kavējuma laiku, pienākuma uzlikšanu samaksāt valsts sociālās apdrošināšanas maksājumus un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas, pienākuma uzlikšanu atlīdzināt zaudējumus 570 *euro* un 123 *euro*.

Piedzīt no Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/nosaukums/", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par labu valstij valsts nodevu 548,35 *euro*, samaksu veicot samaksu saņēmējam: Valsts kase, reģistrācijas nr. 90000050138, konta Nr. LV55TREL1060190911200, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: šeit ierakstāmi dati lietas identificēšanai.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt termiņu – 60 dienas no sprieduma spēkā stāšanās.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas 2021.gada 3.februāra, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese E.Stivriņa